SZOBORPARKŐR

Jolsvai András

Anya csak egy van?

Évek óta figyelem ezt a szobrot a Bulyovszky-villa (Andrássy út 124) kertjében, ahogy csendesen elfeketedik a szűnni nem akaró benzingőztől. Eddig csak azért kellett aggódnom, hogy féltő kezelés nélkül szép lassan tönkremegy, most azonban már attól is, hogy egyszer csak eltűnik, mint annyi minden mostanában errefelé. Merthogy a sok fordulatot megélt híres villa, ha jól értem, mostanra megint új tulajdonoshoz került, aki rövidesen hozzákezd a felújításhoz-átépítéshez, és nem látszik nagyon hihetőnek, hogy egy ilyen posztszocreál alkotás, mely ráadásul az anyaság dicsőségét zengi, bármit is kereshetne a Hell-ördög szomszédságában.

Nem untatnám az olvasót a ház eddigi történetével, részben, mert a história eléggé ismert, részben, mert ez képzőművészeti sorozat, nem bűnügyi regény. Legyen elég annyi, hogy a villát Bulyovszkyné művésznő építtette Fellner Sándorral a tizenkilencedik század végén, a német neoreneszánsz kissé túllihegett stílusában: a házfalakat megannyi szobor

díszítette egykor, köztük az oromzaton a tulajdonos-színésznőé, Sappho képében, de e tényből ne vonjanak le helytelen következtetéseket, annál is inkább, mert a hajdani műalkotást régen felfalta az idő vasfoga.

A ház a második világháború után elállamosult, s mint ilyet a Nőszövetség nyerte el – ez a szervezet az évtizedek során számos nevet vett fel, de mindvégig maradt, ami volt, fügefalevél és kádernétemető, mostanában is él és virágzik, s ha hihetünk a dokumentumoknak, mint tömegszervezet, hét fizető tagot számlál. A nőknek aztán az utóbbi évtizedekben osztozniuk kellett egy Fidesz-közeli független, demokratikus hetilappal, ami sok bonyodalmat szült, de mára kisimulni látszanak a ráncok, mára a nők meg a demokraták jó pénzért eladták az ölükbe potytyant vagyonrészt, és a ház jól hangzó Zrt.-k meg kft-k nyomán már a megfelelő kezekbe került. Biztosak lehetünk benne, hogy előbb-utóbb szebb lesz, mint valaha volt: pénzünk nem számít.

A szobor (Anya gyermekeivel) mint nyilván kitalálták, akkor került a kertbe, amikor azt még a magyar nők birtokolták, és méltán. A nagy eseményre 1985 nőnapján került sor, az alkotó pedig Takács Erzsébet szobrászművész volt. Most ne vesszünk el olyan részletekben, hogy a villa nem a magyar anyák szövetségéé volt, hanem a magyar nőké, s hogy helyese a nőiséget az anyaisággal azonosítani, mert a végén még elgurul a gyógyszerünk, és követelni fogjuk az ombudsmannál a magyar férfi-

szövetség azonnali megalapítását, széleskörű állami apa(hoppá!)názzsal, Andrássy úti villával, meg ilyenekkel, maradjunk csak a szobornál, ami igazán megérdemli figyelmünket.

Bravúros, minden részletében finoman kimunkált alkotás. Nemcsak az látszik rajta, hogy Takács Erzsébet igazi Mikus Sándor-tanítvány, hanem az is, hogy a téma közel áll hozzá, nem először fog a megformálásához. (Annyira nem, hogy ez a szobor már 1978-ban elkészült, Kislétán ma is látható – tehát az Andrássy úti a másolat.) Az anya egyenes derékkal, sziklaszilárdan áll, messzire tekintve. Egyik gyerek a mellén, valami hordozóban, kezével az anyja nyakába kapaszkodva, a másik a lába mellett, hozzásimulva. Ráadásul mintha az asszony ruhájába volnának bújtatva mindketten. Még ráadásul a széles csípőjű, robusztus asszony hasa finoman kerekedik: a néző nem tudja eldönteni, az előző szülés nyoma volna ez, vagy már a következőé. És még ráadásul azt sem nehéz felfedezni, hogy a főhősnő a szobrász – egyébként nagyon jellegzetes – arcvonásait hordozza.

Akárhogy is, ez az egyik legszebb pesti anyaság-szobor. Eddig se itt volt a helye, ezután meg különösen nem itt lesz. Reméljük, az is kiderül nemsokára, hol. És azt is reméljük, hogy ha megújul, megrázza magát, olyan helyre kerül, ahol még sokáig gyönyörködhetünk benne.

Fotó: Tanyi Adrienne